

# La Mediterrània, centre sonor del món

Cànem, sis músics que es van ajuntar fa uns dos anys per descobrir plegats la Mediterrània, acaben de traure ara un disc al carrer perquè anem fent boca: *Cave Cànem*. Accepten l'etiqueta de «música ètnica», tot afirmant que «el nostre àmbit sonor és el Mediterrani»

—*La música mediterrània encara podria esdevenir una moda com fou fa uns anys la música cèltica?*

—**Toni.** Mira, la música cèltica es va beneficiar de l'expansió del moviment folk dels anys 60 i del fet que, bàsicament, el seu so entrava dins l'estàndard comercial anglosaxó, era el mateix llenguatge. Comparat amb el que ens han acostumat a sentir, la música d'ací és molt més exòtica. Ara, els països on la música tradicional ha evolucionat sense talls, com a Grècia, no és una qüestió de modes. Amb nou milions de persones, tenen quantitat d'artistes, alguns

Enric Sòria

—*Com va començar  
W amb açò de Cànem?*

—**Rafa Ferrer.** Ens vam anar ajuntant d'ací i d'allà. Gent de Carcaixent, de València i de Gandia. El Cànem d'ara comença farà uns dos anys amb la incorporació de Vicent i Amadeu. Passem de quatre a sis, augmentem la instrumentació, treballem més la qüestió rítmica. El que fèiem abans...

—**Toni González.** Era molt bonic, també.

—*Esteu d'acord amb l'etiqueta de música ètnica per al que feu ara?*

—**Toni Torregrossa.** Perfectament. Les etiquetes van bé per vendre coses. I aquesta és una etiqueta estupenda.

—**Vicent Roig.** L'etnicitat, el treball sobre les estructures musicals d'ací, és possiblement l'únic punt en comú entre nosaltres; per a la resta, cadascun té els seus gustos, i les peces també els reflecteixen.

—**Toni.** El nostre àmbit sonor és el Mediterrani, no exclusivament el País Valencià. Igual ens pot servir com a font una cançó tradicional catalana que una macedònica.

—*li això del Mediterrani anirà avant?*

—**Vicent.** Sembla que sí. El terme ja s'ha consagrat ací i fora i hi ha una música que funciona. Nosaltres anem en aquest carro.



«El problema sempre ha estat el mateix: la precarietat de mitjans i, a més, un públic reduït».

de prestigi internacional, que viuen de la seua música i ningú no es planteja si és o no mediterrània, és grega. I el que fan ens interessa, com el que fan els moros, que tenen uns ritmes increïbles, o el flamenc. En canvi, en el nostre àmbit nacional el mercat està desballestat del tot.

—*Hi ha una sensació que ací sempre es parteix de zero. Però supose que la música catalana dels seixanta-setanta haurà deixat coses aprofitables per a la mediterraneïtat.*

—**Vicent.** Home, clar. I ens sentim connectats amb aquesta tradició. A mi,

personalment, Toti Soler m'ha influït moltíssim. Tota aquesta història se la inventà ell.

—**Toni.** En música tot el que es fa suma. La Bonet i el Pau Riba han fet coses molt interessants, i la Dharma. Al Tall, que és una referència obligada.

—**Vicent.** I un grup tan bonic com era Uc. Hi ha molta gent que ha treballat molt bé en direccions perfectament aprofitables.

—**Toni.** Ací el problema sempre ha estat el mateix, la precarietat de mitjans amb què es compta per a un mer-

cat, a més, reduït. Quant a nosaltres, si podem vendre el nostre producte, continuarem i, si no, ja veurem què fem. De moment, ens divertim prou.

—*I en aquestes circumstàncies, i Com se us ocorre traure un disc?*

—**Toni.** Mira, tot s'ha de dir. Una de les coses de trellat que han fet les institucions ha estat les ajudes a la producció discogràfica, que, si no ho cobreixen tot, sí que serveixen, almenys, per alenar.

—**Rafa.** Mig quilo, vaja. Que no és prou, però que va molt bé.

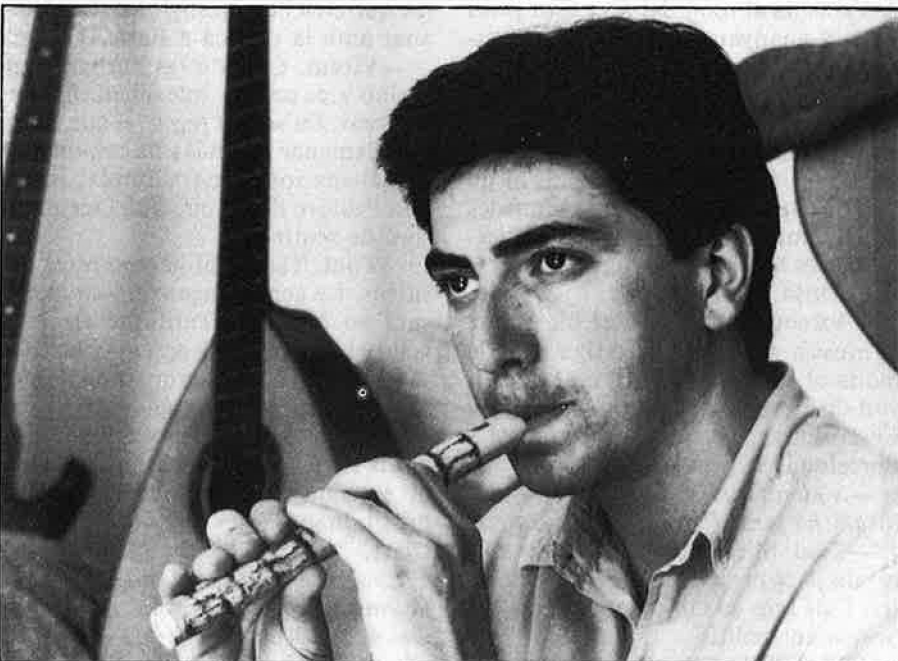
—**Vicent.** Amb diners, torrons. Per a la resta, ens hem empanatats econòmicament i de totes les maneres. Ens hem fet tota la batalla, produir el disc, fabricar-lo, buscar el productor artístic, fer els arranjaments i, damunt, toquem, i posem diners de la butxaca.

—*I a l'hora de triar les peces, els arranjaments, etc. i Qui mana?*

—**Toni.** Nosaltres estem pel sistema assembleari, i, de tant en tant, per l'acció directa.

—**Rafa.** És a dir, que tenim un garrot recolzat a la paret i, quan la cosa no marxa, el primer que pot l'agafa i mamprèn, com a les assemblees de la CNT.

—**Toni.** Vam tenir molta sort, perquè a Tabalet, on vam gravar, hi havia el Pep Llopis, que connectà



Cànem: el Mediterrani com a àmbit sonor.



«Una casa de gravacions és com una casa de dones: entres i toques el que pots».

IKONO

de seguida amb el que fèiem, i el tècnic de so, Fernando Labrés, que té una paciència evangèlica i un gran ofici.

—**Toni.** Una casa de gravacions és com una casa de dones: entres i toques el que pots. Encara que voldries tocar-ho tot.

—*Per cert, t'com s'ho fa per sobreviure un grup en aquest país?*

—**Toni.** De primer, acostumar-se a anar a bacs i rebolcons... i a per totes. Ací, un va darrere de les actuacions, l'altre de les subvencions, un altre s'encarrega de llogar l'equip que falta, un altre de veure les cases de discos com respiren, de controlar-ho tot. Funciona com una falla, açò.

—*I Quantes actuacions soleu fer a l'any?*

—**Toni.** Moltes menys de les que voldríem, clar. I menys de les que caldria per fer rendir el treball.

—**Rafa.** Mitja dotzena a la primavera i mitja més a la tardor pot ser la tònic general.

—**Toni.** Ací no hi ha hagut mai normalitat en la contractació de cançó en català. La música que fem no ix a la ràdio, es contracta gent promoguda per les discogràfiques fortes, normalment gent de fora. La cançó quasi no arriba enlloc.

—*li com s'apanya això?*

—**Toni.** Primer, cal que el producte fet ací siga vàlid i, després, que hi haja promotors interessats a vendre'l.

—**Vicent.** Hi ha les campanyes de cançó que organitza la Conselleria, que

és del que tots anem vivint, i que enguany sembla el llibre del repartiment.

—**Toni.** Hi ha gent que han penjat els trastos i que només els despengen quan arriba la campanya de cançó, cosa que perjudica el treball dels altres i fa baixar el nivell general. La campanya sembla com una almoina ploguda del cel per als pobres. Una cosa messiànica.

—**Toni.** Però la sensació de desassistència és general. La gent del jazz potser protesta menys, però es troba igual. A València el món del jazz està prou viu i va guanyant qualitat i no rep suport tampoc.

—*il per Catalunya no us fan uec?*

—**Toni.** Hi ha una gran barrera per als valencians. S'actua ben poc i no s'ix gens a la ràdio ni a la TV3, no hi ha més que veure-la. A banda, els músics d'allà també tenen els seus problemes. Nosaltres hi hem tocat algunes voltes. A Tortosa, a Prada, poc.

—**Vicent.** El que és increïble és que la música mediterrània estiga més de moda al centre, al centre de Madrid, vull dir, que no ací. Molta gent, com Eliseo Parra, que han tocat sempre a Barcelona, se n'han anat.

—*S'ha dit que el «nacionalisme cultural» ha girat l'esquena a la cançó.*

—**Toni.** Mira, el «nacionalisme cultural» ja fa prou de sobreviure ell mateix i, de tant en tant, trobar algun representant polític.

—**Vicent.** Ara s'estila ser moderns. Hi ha una certa creença que la cançó

és un fòssil, que els seus representants són mòmies. Jo estic cansat de sentir «i Vas a veure aquell? Però si és una mòmia». La desinformació sobre el que es fa de nou és absoluta, com si no n'hi haguera res.

—**Toni.** Fa una mica de por, perquè s'assembla al que ha passat a Occitània, on s'assisteix a la decapitació definitiva de la llengua, els moviments occitans i, és clar, la música. Hi ha desaparegut el millor grup, Monjoia, i els encontres de Música del Sud de França, que eren ben prestigiosos. Se n'han anat amb la música a París.

—**Vicent.** Cuando las barbas de tu vecino veas pelar... que diuen els veïns de l'oest. En aquest sentit, sí que es podria demanar una mica de responsabilitat al «nacionalisme cultural». Ja que fem l'esforç de seguir, que facen l'esforç de sentir-nos.

—**Toni.** També hi ha respostes positives. La gent s'enganxará en la mesura en què no identifique els aires vells, si veu una cosa actual i ben feta.

—**Toni.** Tots els grups nous volen ser moderns i d'avantguarda. El que cal és saber a quina de totes les modernitats t'apuntes, perquè, i què és i què no és avantguarda avui? Hi ha moltes possibilitats, totes vàlides, però cal triar.

*Cànem ja ha triat el seu camí cap a la modernitat. Un camí que, entre Orient i Occident, passa pels sons d'una petita mar al bell mig de la terra.*